

Výzkumná centra ze zdrojů EU-ESF v pohledu doktorandky

Štěpánka Klímková

Na Technické univerzitě v Liberci je v posledních měsících velký rozruch okolo Centra pro výzkum nanomateriálů, pokročilé technologie a inovace (CxI). Hrubá stavba budovy už v podstatě stojí, avšak neexistuje jasná představa, jak vše vlastně bude fungovat, tak, aby mohly být „řádně“ splněny všechny „povinnosti“, k nimž se univerzita zavázala.

Z toho, co je mi známo, soudím, že se nejedná ani o první ani o poslední výzkumné centrum, jehož vznik narušil do jisté míry chod celé vysoké školy nebo univerzity, ale že je to více či méně pravidlem. Z celkového pohledu si troufám tvrdit, že na vině je spíše ministerstvo, které mělo povinnost pro využití zdrojů ESF výzvy smysluplně připravit. Navíc MŠMT podávalo v tomto směru oficiální i neoficiální cestou zavádějící informace a v průběhu času měnilo podmínky, což byly další skutečnosti vedoucí k vystupňování problémů do jejich nynější podoby. Zástupci výzkumných institucí byli nuceni všelijak se „přizpůsobovat“, aby se k penězům z EU, určeným pro vědu a výzkum, dostali.

Myslím, že by bývalo bylo nejlepší, kdyby už předem žadatelům došlo, že budování takovýchto Center a za takovýchto podmínek velmi naruší chod celé školy a že je pošetilé snažit se získat finance na takovéto „babylonské“ projekty. Pravděpodobně bylo „ve všeobecném projektovém opojení“ obtížné vidět střízlivě do budoucna.

Situace je nyní taková, že zkušení akademici a výzkumníci řeší místo výzkumu jen samé formuláře a mladí schopní doktorandi vážně uvažují, že z akademického prostředí raději odejdou k nějaké perspektivní firmě – vždyť už stejně začínají být na „firemní móresy“ ze současného akademického prostředí zvyklí. Kdo bude nakonec na vysokých školách vzdělávat studenty a dělat výzkum, si lze snadno domyslet ...

Nemyslím si, že k této situaci došlo pouze vinou úředníků, kteří měli vyjednat s EU vhodné podmínky pro přidělení dotací a postupovat tak, aby bylo možné závazkům dostát. Úředníci ze své úřednické židle mohou stěží dobře vidět reálnou situaci ve výzkumném a vzdělávacím prostředí, a navíc jsou silně ovlivňováni „shora“.

V našem státě dochází k obdobným problémům v souvislosti s rozdělováním dotací a dalších finančních prostředků i v jiných oblastech, problematika se tedy dotýká i jiných ministerstev. Avšak to, že situace zašla tak daleko, že je tímto stavem ve společnosti ohroženo i prostředí, kde má docházet k rozvoji svobodného, bystrého, poctivého, tvůrčího a svědomitého myšlení a jednání především, je nepřijatelné a alarmující. Je potřeba dát hlavy dohromady a něco s tím udělat. Pevně věřím, že se situace v dohledné době změní, a věřím, že to bude změna k lepšímu (horší to už skoro snad ani být nemůže).

To, že došlo v České republice k tak kritické situaci, je způsobeno především nezodpovědným chováním vysoce postavených politiků a jejich mafiánským ovládnutím společnosti. Domnívám se, že naším klíčovým problémem je snaha jistých lidí, neschopných způsobit rozhodovat, zakrýt pochybení, která spadají na jejich vrub. Některé prvky nového vysokoškolského zákona jsou pouze jedním z mnoha projevů důsledků tohoto vývoje (pro splnění

všech závazků ohledně Center je například potřeba rychle vygenerovat velké množství otitulovaných a nejlépe i loajálních lidí, apod.). Místo aby se politici k situaci postavili odpovídajícím způsobem, snaží se vše „zahladit“, jenže tak situaci ještě zhoršují. Na základě svých zkušeností si troufám tvrdit, že jim v tomto jejich počínání značně pomáhají určití nepoctiví lidé, kteří v současné době v akademickém prostředí působí. (Rozkladné procesy v akademickém prostředí TUL jsou zcela jistě katalyzovány jednáním nepoctivých lidí, kteří mají „jisté kontakty“. Centrum si má po třech letech od svého vzniku na sebe samostatně vydělávat, mám však vážné obavy, že tito nečestní lidé pouze využijí příležitost získat peníze, a pak odejdou někam jinam.)

Na mysl mi vyvstává rčení: „Čím hůř, tím lépe.“ Ale to, co se děje v různých sférách v naší společnosti, začíná být neúnosné, občanům to stále více vadí a začínají se angažovat. Nečestní lidé jsou pod tlakem a dělají stále horší věci, které je nakonec zdiskreditují. Víím, že náprava nebude jednoduchá, protože je zatím stále velmi obtížné dovolat se aspoň částečné spravedlnosti. Je potřeba setrvat, stát si pevně za svým a „bojovat“, a nejen opatrně, aby člověk moc neplýtvál energií, ale také bystře, aby člověk nepromarnil dobrou příležitost změnit stav věci k lepšímu. Je nutné neváhat a nenechat problém vyšumět, ale právě naopak. Je potřeba snažit se naši „nemocnou“ republiku vyléčit, jinak by se mohla stát snadnou kořistí a dobří lidé budou opět emigrovat, tak jak k tomu docházelo za minulých režimů. Jsem si jista, že moudrých, silných, odvážných a obětavých lidí, kteří se mohou zasloužit o to, aby se stav v naší společnosti dostatečně zlepšil, je v České republice stále ještě dost.